

Laikraštis – tai ne tik tautos gyvenimo metraštis, bet ir jos savimonės kėlėjas, ugdytojas: laiptai, kurie padeda žmonėms kilti į šviesesnį tobulesnį gyvenimą

Gabrielė Petkevičaitė-Bitė

2017 m. pabaigoje mus pasiekė žinia, kad tų metų spalio 12 dieną Toronte (Kanadoje) užgeso mūsų tautiečio, kelių laikraščių, tarp jų ir ilgamečio „Tėviškės žiburių“ redaktoriaus ir rašytojo Česlovo Senkevičiaus gyvybė. Mums gyvenantiems čia, Lietuvoje, Česlovas Senkevičius buvo žinomas ne tik , kaip redaktorius, bet ir kelių knygų: „Ketvirtoji upė“(2000): „Penki taškai...(2004); „Trys iki šimto“ (2009): „Devyni amatai. Satyriniai eilavimai“ (2015) ir straipsnių rinkinio „Dvylika metų, 2002-2014. Išeivijos savaitraščio vedamieji“ (Pasvalys, 2014).

Dabartinė „Tėviškės žinių“ redaktorė Sigina Katkauskaitė parašytame nekrologe rašė: „Netekome šviesaus, išmintingo žmogaus , labai mylėjusio Lietuvą ir ...ypatingai Pasvalį. Staigios mirties išvakarėse buvo išspausdinta dar viena jo knyga „Dr.Antonelli“ apie emigrantų dipukų patirtį ir gyvenimą. Tai paskutinė rašytojo dovana mums, jo skaitytojams. Nuoširdi užuojauta visiems, jį pažinojusiems, bendradarbiavusiems su Rašytoju“ (Toronte mirė garsus kraštiečių // Joniškėlis. – 2017, lapkr. 5).

Česlovas Senkevičius gimė Joniškėlyje (Pasvalio rajone) 1921 m. geležinkelio stoties viršininko Mečio Senkevičiaus ir joniškietės Veronikos Bekerytės-Senkevičienės šeimoje. Geležinkeliečio profesija tuometinėje Lietuvoje buvo nelabai rami. Todėl šeimai teko kraustantis su tėveliu, pagyventi Pakruojyje, Ukmergėje, Petrašiūnuose. Česlovas baigė Pakruojio pradinę mokyklą, Ukmergės gimnaziją ir Mokytojų seminariją. 1944 metais, rusų frontui priartėjus prie Lietuvos, šeima emigravo į Vokietiją, gyveno dipukų stovyklose, vėliau persikėlė gyventi į Kanadą, Torontą. Čia jis, nuo ankstyvos jaunystės pradėjo bandyti plunksną lietuviškoje Kanados spaudoje, dirbo žurnalistu, spaustuviniu, leidėju lietuviškose spaustuose „Time Press Ltd“; „LithoArt Ltd“; tryliką metų redagavo Kanadoje „Skautų aidą“, o nuo 1989 metų iki pat jo staigios mirties lietuvišką savaitraštį Kanadoje „Tėviškės žiburiai“. Kiekvieno numerio pirmajame puslapyje 26 metus stebėjome jo rašytus vedamuosius, pasirašytus inicialais „ČS“. Juose buvo aptariamose svarbiausios pasaulio ir ypač Lietuvos politinės aktualijos, istorinės datos, Lietuvos laisvėjimo reikalai. Autorius pabrėžtinai rūpinosi lietuviškos išsaugojimo išseivijoje, krikščioniškų ir lietuviškųjų vertybių išsaugojimu išseivijoje ir Lietuvoje, išseivijos supažindinimu su svarbiausiais įvykiais Lietuvoje. Palaikė labai artimus ryšius su savo gimtine bei Pasvalio Mariaus Katiliškio vardo viešąja biblioteka, dalinosi savo kūryba. Buvo Lietuvos rašytojų sąjungos narys, už kūrybą apdovanotas jos premijomis.

Česlovo ir Laimos Senkevičių šeimoje gimė ir užaugo dukra Asta, sūnūs Gailius ir Tomas, jų šeimose auga lietuviškai Česlovo vaikaičiai.

Česlovas Senkevičius, kaip tikras Lietuvos patriotas, nors ir gyvenantis Kanadoje, tą aplinkybę išnaudojo konstruktyviai, siekdamas tautiečius informuoti sąžiningai ir objektyviai, kai mes to Lietuvoje negalėjome padaryti, sugrįžus į Nepriklausomos Lietuvos valdžią beveik visam komunistų partijos CK, vadovaujamam jo pirmininko generalinio sekretoriaus Algirdo Mykolo Brazausko. Į Nepriklausomos Lietuvos Aukščiausiąją Tarybą buvo išrinkti 23 komunistų partijos CK, tuo metu ir anksčiau buvę, nariai, kurie nuo 1992 m. ir valdė nepriklausomą Lietuvą. Tada Česlovas Senkevičius savo vedamajame rašė: „Lietuva – ne šiaip koks Rusijos vakarinis pakraštėlis, kaip kas sakytų, ne Lenkijos provincija, kaip kas norėtų...O karaliaus Mindaugo įkurta valstybė ir jau antrą kartą atstatyta... Džiaukimės būdami laisvi savoje valstybėje, kurią atstatė ilgus amžius dėl laisvės kovojusi tauta. O mes, išseiviai turime saugoti savo tapatybę, kad ji išliktų kaip dvasinis atsargos kapitalas specialioms uždaviniais atlikti. Kuo galime būti naudingi Lietuvai, klausimas turėtų būti kasdieninis... Pačioje Nepriklausomybės atstatymo pradžioje dauguma išseivų lietuvių, dariusių viską, kad pagelbėjus Tėvynei išsilaisvinti iš Sovietijos gniaužtų, kaip šiandien atrodo, naiviai tikėjo, kad išaušus laisvės rytui, tuoj pat ir sugrius komunistinio valdymo struktūra. Kad tai neįvyko,

šiapus Atlanto išgyventa nelaukta nuostaba, o dalykams tėvynėje klostantis sunkiau besuprantamai, palietė ne vieną ir nusivylimas. Dienoms bėgant aiškėjo, kad valdžioje komunistai pasilieka, kad kompartijos pirmasis sekretorius A.Brazauskas žmonių renkamas ir toliau juos valdyti, kad dar veikia sovietinė melo propaganda, šmeižianti ir menkinanti tikruosius laisvės kovotojus, buvusį ginkluotą pasipriešinimą

tebevertinanti okupanto požiūriu... Senasis vadas siūlė pragmatizmą, kuris buvo laisvai suprastas, kaip kam atrodė. Daugeliui tai buvo paskatinimas grobstyti valstybės turta, kai kas gal laukė, kad pragmatizmas bus panaudotas valstybės politikai sukurti. Kaip matėme laimėjo grobstytojai, pralaimėjo valstybė. Šitaip mums atrodė pradžia atkurtos Lietuvos valstybės, kuri organizavosi ne visai aiškaus Atgimimo vardu. Kas atgimė ir kas pasikeitė dar ir šiandien sunku suvokti. Tiesa Europos Sąjunga ir NATO iškilo kaip nauji veiksniai. Bet tai ne Atgimimo pasekmė. Po vergovės laukta dvasinio tautos atgimimo. Sulaukta tautinio bei valstybinio sąmoningumo trupėjimo kosmopolitinių vėjų balškymuose" (Česlovas Senkevičius. Savoji valstybė // Tėviškės žiburiai. – 2012, liepos 4, p. 1).

Kitame straipsnyje „Be šaknų nebus žiedų“ Č. Senkevičius iš toli geriau matė, negu mes ir nebijojo pasakyti apie dabartinę paradoksią situaciją Lietuvoje, kai lietuvis jau nebegali mylėti ir gerbti lietuvio, nes toks santykis tarp lietuvių gali būti „kaip blogybė arba aiškus atsilikimas“. Tokios arba panašios nuostatos „ne vieną verčia su savo meile ir pagarba saviesiems slėptis, nes viešas šito išpažinimas gali pradėti kenkti. Galimas dalykas, kad besikeičianti pažiūrų būklė stabdo ir platesnio masto ar ryškesnio tautinio auklėjimo užmojus. Taigi rodydamas meilę pagal pasirinkimą gali būti apšauktas atsilikėliu kenkėju. Štai taip lengvai ir nuriedame į duobę, eidami ant kraštutinių briaunos.. Kai aiškaus tautinio auklėjimo vietą bando užimti toks toli gražu dar ne visiems aiškus pilietinis auklėjimas, susidaro keistas vaizdas – būtent – Lietuvoje stengiamasi nutautinti lietuvius. Kai kam jau ir lietuvių įvardijimas užkliūna. Siūloma vartoti žodžius „gyventojas arba pilietis“ (Česlovas Senkevičius. Be šaknų nebus žiedų // Tėviškės žiburiai. – 2012, geg. 1, p. 1). „Iššėivijoje dar to nėra, - guodžiasi straipsnio autorius, - Ligi šiolei dar nebuvo girdėti balsų, kad reikia atsisakyti lietuviybės išlaikymo. Veikloje laikomasis Lietuvių Chartos gairių, kuriose pabrėžiama tautybės svarba ir lietuviybės išlaikymo prievolė“ (Ten pat). Tik neaišku, kaip ilgai?

Tokioje dvasioje parašyti visi Česlovo Senkevičiaus vedamieji. Per 26-rius metus jų daug parašyta. Manau, kad dar ne kartą prie jų grįšime, kaip grįžo ir pats „Tėviškės žiburių“ savaitraštis, iki šiol spausdinantis vedamuosius iš jo radaktoriaus, Lietuvos patrioto, tauraus lietuvio Česlovo Senkevičiaus kūrybinio palikimo. Už Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje Česlovas Senkevičius apdovanotas LDK Gedimino kryžiaus ordinu. Kanados lietuvių bendruomenė kūrėjo darbus įvertino „Kultūrininko-visualomenininko 2005-2006 metų premija. Kaip ilgametis skautų veikėjas Česlovas Senkevičius apdovanotas aukščiausiais Lietuvių skautų sąjungos (išėivijoje) ordiniais.

Ne visiems yra lemta žengti į Tautos istorijos puslapius, ne visiems yra skirta žuvus arba mirus pasilikti gyvais tautoje. Žurnalistas Česlovas Senkevičius išliks gyvas ir garbingas tautoje ir Lietuvos istorijoje, savo gyvenimu ir kūryba patvirtinęs, kad ir savo Tėvynėj negyvenant galima ją mylėti, garsinti, aukotis.

Palaidotas Česlovas Senkevičius spalio 17 d. Šv. Jono Toronto kapinėse. Tegul Jam būna lengva jį priglaudusios Antrosios jo Tėvynės žemelė. Išsėkis ramybėje, brangus tautiet!

2018-01-18